

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13462

DER VUNDERBARG

Kordelya

*The original of this title comes from the permanent collection of the
YIVO Institute for Jewish Research, New York, NY*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

שולביבליאָטעק

פאַר יינגערע

№ 2

קאַרדעליאַ

דער ווונדערבאַרג

יידיש-ש. באַסטאַמסקי

ווילנע—1927

פאַרלאַג „די נייע יידישע פּאַלקסשול“

13/11, 199

קאַרדעליאַ

דער ווונדערבאַרג

יידיש-ש. באסטאָמסקי

צענטראַלער יידישער פּובליקאַציע-ווערק
פּוילישע פּובליקאַציע-ווערק
פּוילישע פּובליקאַציע-ווערק

ווילנע—1927

פאַרלאַג „די נייע יידישע פּאַלקסשול“

KORDELIJA

Der Wunderbarg

Bajka dla dzieci

przekład S. Eastomskiego

1927

דרוקעריי ש. ז. גארבער, ווילנע, זאמאלנע 25.

Drukarnia F. Garbera, Wilno, Zawalna 25.

געפאנגען און ווארפן אין ים אריין אָדער לעפעדי-
קערהייט פארברענען אָדער צעטרעטן מיט די פיס.
אריינפאלן אין תפיסה אָדער אין די קעלערן פון
פאלאץ איז שוין געוועזן אַ גליק.
ווען דער צאָרן פלעגט באהערשן דעם קיניג, האָט
זיין אכזריות קיין גרעניץ ניט געהאַט.

אמאָל האָט ער דערזען, ווי אַהמון מענטשן האָט
זיך דערשראָקן פארן שוואַרצן העלפאָנד און זיך באַהאַלטן
אין אַ טעמפל. האָט דער קיניג באַפוילן תיכף צו פאַרברע-
נען דעם טעמפל צוזאַמען מיט די מענטשן. און אז ער
האָט דערזען די פלאַמען, וואָס ציען זיך צום הימל, און
דערהערט די קולות פון די אומקומענדיקע, האָט זיך זיין
פנים באַהעלט מיט אַן אכזריותדיקער פרייד.

נאָר איין באַשעפעניש אויף דער וועלט האָט צייטנווייז
געקענט ווייך מאַכן דעם קיניגס האַרץ. דאָס איז געווען די
טאַכטער זיינע - די פרינצעסין „זונענשטראַל“.
זי איז געווען אַ שיין מיידל מיט גאַלדענע לאָקן,
מיט אַ ווונדערבאַר-לויכטנדיקן פנים, מיט אויגן, פון וועל-
כע עס האָבן מאַמענטנווייז פונקען געשפּריצט, אָבער
שטענדיק אַזוינע גוטע, פול מיט געבעט. זייער בליק פלעגט
אריינדריןגען אין דער נשָׁמָה פון די, אויף וועמען זי האָט
געקוקט.

ווען די פרינצעסין פלעגט דערזען ביים טויער פון
פאלאץ דעם שוואַרצן העלפאָנד, פלעגט זי תיכף צוגיין
צום פאַטער און זען מיט אַלע מיטלען איינצוהאַלטן אים
אין דער היים. זי פלעגט זיך ביי אים בעטן, פאלן אים צו די

פיס, קוקן אויף אים מיט אירע טרויעריק-בעטנדיקע אויגן.
נאָר ניט אלע מאָל פלעגט זיך איר איינגעבן געפי-
נען חן און חסד ביים גרויזאמען קיניג.

די פרינצעסין איז גרייט געווען אָפצוגעבן דאָס לעבן
דערפאר, אז דער פאָטער אירער זאָל ווערן אזא גוטער
און יושרדיקער, ווי עס איז געווען איר עלטערזיידע, דער
גוטער קיניג קאלימאן.

וועגן קאלימאנס גוטסקייט האָט מען נאָך עד היום
גערעדט. מע האָט דערציילט, אז דערדאָזיקער גוטער קי-
ניג איז אויף אַ ווינדערבארן אופן פארשווינדן געוואָרן.

ער איז אמאָל אוועק אויף געיעג אין אַ געדיכטן וואַלד און
איז שוין צוריק ניט געקומען. אַ טייל פון זיינע באַגלייטער
האָבן איבערגעגעבן, אז ווען זיי זיינען געווען אין וואַלד,
האָט זיך אויפגעהויבן אַ שרעקלעך געווייטער, ס'איז אַראָפּ-
געפאלן אַ וואַלקן און דער קיניג איז נעלם געוואָרן. טייל
באַגלייטער האָבן געטראַכט, אז אַ בליץ האָט אים דערהר-
געט אָדער ווילדע חיות האָבן אים פאַרצוקט. אזוי צי אזוי—
דער קיניג איז פאַרלאָרן געגאַנגען און זיין טויטן קער-
פער האָט מען ניט געקאָנט געפינען.

אז דידאָזיקע ידיעה איז באַקאַנט געוואָרן אין שטאָט,
האָט אלעמען באַהערשט אַ טיפער טרויער.

אלע האָבן געוויסט, אז אזא קיניג וועלן זיי שוין
מער נישט האָבן.

אָנהייב פּרילינג זיינען צום פּרילינג-יום-טוב אַראָפּ-
געקומען די פּהנים פון ווינדערבאַרג אין טאָל אַריין.
האָבן זיי פאַרזיכערט, אז דער גוטער קאלימאן איז ניט
געשטאָרבן. ער וועט זיך נאָך אמאָל באַווייזן. ווען דאָס

וועט פאַרקומען—פאַרבלייבט אַ סוד.
אלע יאָר האָבן די פּהנים איבערגעפּוּרט דעמדאָזיקן
צוזאַג.

טיף אין האַרצן האָט דאָס פּאָלק געהאַפּט אויף אַ
נס. אלע האָבן אָבער מורא געהאַט אַרויסצוזאָגן די האָ-
פענונג, ווייל שרעקלעך איז געווען די נקמה פון דעם
גריוואַמעז קיניג ראַמון!

אין שכנות מיטן קיניגס פּאַלאַץ האָט זיך געהויכט
דער פּאַלאַץ פון דעם פּרינץ נאַדיר. ראַמונס ברודערזון.
דער קיניג האָט פּיינט געהאַט זיין ברודערזון, ווייל
ער האָט אים חושד געווען, אז ער וויל אָפּנעמען ביי אים
דעם טראָן. אָבער די פּרינצעכין „זונענשטראַל“ האָט זייער
ליב געהאַט נאַדירן און געוואָלט מיט אים חתונה האָבן.
נאַדיר איז קינימאָל ניט אַרויסגעגאַנגען פון זיין פּאַ-
לאַץ, ווייל ער האָט מורא געהאַט זיך צו טרעפּן מיטן קי-
ניג דעם אכזר.

גאַנצע טעג פּלעגט ער פאַרברענגען אין זיין בוים-גאַרטן,
געריסן בלומען, צוגעהאַרכט זיך צום געזאַנג פון די פּויגל
און געזען זיי נאָכזינגען מיט זיין ווונדערבאַר-קלינגענדי-
קער שטים.

„זונענשטראַל“ איז געווען די איינציקע נחמה אין
זיין איינזאַמען טרויעריקן לעבן. זי פּלעגט אָפּט קומען
צו אים אין גאַרטן, שפּילן מיט אים אין פאַרשיידענע
שפּילן, פאַרברענגען מיט אים.

אין יענע טעג, ווען די פרינצעסין פלעגט מיט אים
פארברענגען, האָט זיך נאָדירן געדאַכט, אז דער גאַרטן
ווערט באַלויכטן מיט נייעם ליכט, און ער אליין האָט זיך
געפילט אזוי צופרידן און גליקלעך, גלייך ווי אַ קיניג פון
דער וועלט.

ער האָט געפלאַכטן בלומענקרענץ און אָנגעטאָן זיי
דער שיינער מיידל אויפן קאָפּ. פון די שענסטע און שמע-
קעדיקסטע בלומען פלעגט ער צונויפפלעכטן ווינדערבאַרע
דעקעס און פאַרוויקלען אין זיי זיין שוועסטערקינד.
— דו ביסט ווי אַ בלומענמלך — האָט ער באַגייט-
טערט גערעדט שטייענדיק פאַר איר אויף די קני.
זי פלעגט זיך זעצן אויפן שמעקעדיקן סאַמעט-גלאַטן
גראָז און זאָגן צו אים:

— זינג מיר עפעס, נאָדיר! ...

ער פלעגט זינגען, צעקלינגען זיך ווי אַ נאַכטיגאַל.
און זיין ליד פלעגט זיך דערהויבן צו די הימלען
צוזאַמען מיטן בלומען-ריח. און די באַגייסטערטע פרינ-
צעסין פלעגט אַלץ בעטן:

— נאָך, נאָך! ... ווי הערלעך, זוי שייין! ... ס'איז, ווי אין
אַ חלום! ... ווייסט, בעתדו זינגסט, וואָלט זיך מיר וועלן איינ-
שלאָפן און קיינמאָל, קיינמאָל מער זיך שוין נישט אויפכאַפן! ...

איינמאָל איז די פרינצעסין געווען אין גאַרטן און
צוזאַמען מיט נאָדירן זיך געיאָגט נאָך אַ פלאַטערל מיט
גאַלדענע פליגעלעך. מיטאַמאָל האָט זי דערהערט עפעס אַ
גערויש. זי האָט זיך צוגעקוקט און דערזען, אז דער קי-
ניג גרייט זיך זעצן אויפן שוואַרצן העלפאַנד.

זי איז פלינק ארויסגעלאָפן פון גאַרטן און צוגעפאלן
צום פּאָטער מיט אַ געבעט:

— אלמעכטיקער קיניג — האָט זי זיך געבעטן — וואָס
דאַרפסטו אָפּפּאַרן פון דאַנען? דאָ איז דאָך צווי גוט, דאָ
הערשט דאָך אזא ווונדערבאַרער פּרילינג...

— טרעט אָפּ! — האָט אַ געשריי געטאָן דער קיניג מיט
אַ קול, פון וועלכן די ביימער האָבן זיך אַ טרייסל געטאָן —
טרעט אָפּ, אויב דו ווילסט ניט, דער העלפּאַנד זאָל דיך
צעטרעטן!...

די פּרינצעסין איז נאָך אָבער געבליבן שטיין אויף די קני.
זי האָט געהאַפּט, אַז דער פּאָטער וועט נאָך איבערטראַכטן.
דער מעכטיקער העלפּאַנד האָט אויפּגעהויבן אַ פּוס.
נאָך אַ מאַמענט און דער שווערער פּוס וואָלט זיך אַראָפּגע-
לאָזן אויף דער פּרינצעסיןס קאָפּ...

נאָדיר האָט אָבער באַמערקט די געפאַר „וואָס האָט
געדראַט דער פּרינצעסין. ער איז פּלוצלונג אַרויסגעלאָפן
פון גאַרטן, געכאַפּט די פּרינצעסין און אוועקגעטראָגן זי
אויף די הענט.

— ווער וואָגט דאָס זיך צוצורירן צו מיין טאַכטער?
האָט געפּרעגט ראַמון — זאָל מען תּיכּף נעמען דעם יונג
און פּאַרשליסן אין דעם תּפיסה-טורעם פון מיין פּאַלאַץ!...
— האָט ער באַפוילן די שומרים.

און ער האָט זיך אַרויפּגעזעצט אויפן העלפּאַנד און איז
אזעקגעפּאַרן אין שטאָט אַריין, אַרויפּוואַרפּנדיק אויף אַלע-
מען אַ שרעקלעכן פּחד.

זען זונענשטראַל האָט זיך דערוויסט וועגן דעם פּאָ-
טערס באַפעל, האָט זי אים ניט געלאָזט אויספירן.
זי האָט זיך איינגעקלאַמערט אין נאָדירן אַזוי

שטארק, אז מע האָט זי מיט געוואַלד געמוזט פון אים אָפּרייסן.
בעתן ראַנגלען זיך האָבן זיך אירע האָר פּונאַנדער-
געלאָזן און זי איז געפאלן אין חלשות.

נאָדיר האָט מיט פרייד באַמערקט ווי איין לאַנגער
דינער האָר, אַ ווייכער ווי זייד און אַ בלישטשעדיקער ווי
גאָלד, האָט זיך אַרומגעפלאַכטן אַרום זיין רינג.

— דאָס וועט זיין פאַר מיר אַ נחמה — אַן אַנדענק פון
דעם „זונענשטראַל“ — האָט ער זיך געטראַכט.

מע האָט אים פאַרשפאַרט אין אַ קליינעם צימער אין
איינעם פון די טורעמס.

נאָר אַ שטיקל הימל האָט ער פאַר זיך געזען. ער איז געווען
אַזוי פאַרצוהיפלט, אז ס'האָט זיך אים געוואַלט שטאַרבן.

נאָר דער געדאַנק וועגן „זונענשטראַל“ האָט אים אונ-
טערגעהאַלטן און ער האָט גענומען טראַכטן, ווי אַזוי צו
געבן איר צו וויסן וועגן זיך.

ער האָט געפרוּווט עפעס וואָס אויפזינגען. קיינער
האָט אים אָבער ניט געקאַנט הערן אויף אזאַ הויך.
נאָר די פּויגלען האָבן זיך אַרום אים געקרייזלט.

נאָדיר איז געווען זיכער, אז „זונענשטראַל“ טראַכט
וועגן אים און קוקט אויף די פענסטער פון זיין תּפיסה.
איינמאָל איז אים איינגעפאלן אויסצונוצן דעם האָר,
אום צו שיקן פון זיך אַ גרוס. צום גליק איז דער האָר גע-
ווען לאַנג און גלאַנציק.

אַז ס'איז צוגעפאלן די נאַכט, האָט ער צוגעבונדן צום
האָר זיין רינג און פאַרזיכטיק אַראָפּגעלאָזן אים פון פענס-
טער, צוהאַלטנדיק דעם אַנדער ברעג.

און די פּרינצעסין האָט דעם גרוס באַקומען.
ס'איז געווען אַזוי :

ווי נאָר די פּרינצעסין „זונענשטראַל“ איז געקומען
 צו זיך, איז זי גלייך אַוועקגעלאָפּן צום טורעם, ווי נאָדיר
 איז געזעסן, און איז דאָרט אָפּגעשטאַנען אַ פאַרוויינטע אַ
 אַ גאַנצן טאָג. זי האָט אַליץ געטראַכט, ווי אים צו העלפּן.
 זעענדיק, אַז דער פּרינץ ווייזט ניט אַרויס קיין סימן
 פּון לעבן, האָט זי זיך זייער דערשראָקן. זי האָט געמיינט,
 אַז מע האָט אים דערהרגעט. שפעטער האָט זי באַמערקט,
 ווי פּויגלען דרייען זיך אַרום דעם טורעם. האָט זי פאַר-
 שטאַנען, אַז אין טורעם זיצט אַ געפאַנגענער.
 זי האָט דאָן אַזוי געגאַרט אויך צו האָבן פּליגלען,
 פּדי צו פּליען אים צו הילף...

די זון איז שוין פאַרגאַנגען, ס'איז צוגעפאַלן אַ פינס-
 טערע נאַכט. פּלוצלונג האָט זי באַמערקט אַ גלאַנציקן
 פּאָדעם, וואָס האָט זיך אַראָפּגעלאָזן פּון טורעם-שפיץ.
 דאָס האַרץ האָט ביי איר גענומען קלאַפּן פאַר פּרייד. און
 זי האָט געוואַרט, ביז דער פּאָדעם וועט זיך אַראָפּלאָזן
 אויף אַזוי פּיל, זי זאָל אים קענען אָנכאַפּן מיט דער האַנט.
 דער פּאָדעם, הגם זייער אַלאַנגער, האָט דאָך ניט
 דערגרייכט צו דער ערד. די פּרינצעסין האָט זיך אָבער
 ניט פאַרלאָרן. זי האָט געפּראַכט אַ לייטער, אָנגעכאַפט דעם
 פּאָדעם און דערקענט דעם אייגענעם האַר און נאָדירס רינג.
 סאַר אַ ווּנדער, סאַר אַ פּרייד דאָס איז געווען פאַר איר!...
 זי האָט אָנגעטאַן דעם רינג צו זיך אויפּן פינגער און
 לאַנג, לאַנג געהאַלטן דעם דינעם פּאָדעם. ציענדיק אים
 לייכט, האָט זי אַזוי פּיל געקאַנט איבערגעבן דער האַנט.
 וואָס האָט אים געהאַלטן פּון דער אַנדער זייט!
 עס איז געווען אַ שמועס אָן ווערטער. זיי האָבן זיך
 אָבער זייער גוט פאַרשטאַנען.

— שטארק זיך! — האָט זי אים געמוטיקט — האָב קיין
 מורא ניט, טראכט נאָר ווי זיך צו ראַטעווען.
 און זי האָט צום לעצטן מאָל אַ צי געטאָן דעם
 פּאָדעם, אזוי ווי זאָגנדיק:
 — אויף ווידערזען! ...
 — טין! טין! — האָט נאָדיר געענטפּערט און אַ צי
 געטאָן דעם פּאָדעם צו זיך.
 די פּרינצעסין האָט אָנגעהאַנגען אויפן פּאָדעם אַ בלימעלע.
 ביי דער מיידל אין קאָפּ איז שוין פּאַרטיק געוואָרן
 אַ פּלאַן, ווי אזוי צו ראַטעווען נאָדירן.
 זי האָט אים באַשלאָסן צו באַפּרייען, אַפילו ווען
 זי זאָל דאַרפן דערפאַר ריזיקירן מיטן לעבן.
 מע האָט נאָר געמוזט אָפּוואַרטן אַ געוויסע
 צײַט.

אַלע אַוונט פּלעגט זיך פון תּפּיסה-פּענסטער אַראָפּ-
 לאָזן דער בלישטשעדיקער פּאָדעם און די פּרינצעסין
 פּלעגט אים אָנכאַפּן.
 אויף אזאָ אופן פּלעגן זיך די פּריינד איבערגעבן
 זייערע געדאַנקען.
 איינמאָל אין אַוונט, ווען נאָדיר האָט אַ צי געטאָן דעם
 טייערן פּאָדעם, האָט ער דערפּילט, אז היינט איז ער שוואַ-
 כער ווי געוויינטלעך. ער האָט אים אַרויפגעצויגן און
 האָט דערזען אַ צוגעפונדענעם מאַגנאָליום-בלאַט.
 ביי דער שייַן פון דער לבנה האָט ער אויפן בלאַט
 איבערגעלייענט:

„זונענשטראַל“ צום פּריינד נאָדיר. זאָל נאָדיר ניט
 זיין אומריק, אויב „זונענשטראַל“ וועט עטלעכע טעג ניט

קומען צום טורעם. „זונענשטראל“ גייט אוועק ווייט, כדי
צו ראטעווען איר פריינד. זאל נאדיר אויך אזוי טראכטן
וועגן „זונענשטראל“, ווי „זונענשטראל“ וועט טראכטן
וועגן נאדירן“.

אז נאדיר האָט דורכגעלייענט דעם שמעקעדיקן
בריוו, האָט אַ טרויער אַרומגעכאַפּט זיין האַרץ.
— איך וועל שוין פון מיין חברטע מער קיין גע-
רוסן ניט באַקומען!... און ווער ווייס נאָך, וואָס פאַר אַ
געפאַר עס דראָט איר?...
און ער האָט זיך געווענדעט מיט אַ הייסער תּפּילה
צו די געטער, וואָס פּירן אָן מיט דער וועלט, זיי זאָלן
ראטעווען דאָס מיידל.

אַ סך מאָל האָט די פּרינצעסין געבעטן דעם פּאַטער,
ער זאָל מוחל זיין נאדירן זיין שולד.
דער קיניג האָט אָבער פון קיין זאך ניט געוואָלט
הערן.

„זונענשטראל“ האָט דאָן באַשלאָסן אויסצופּרוּוון
אַנדערע מיטלען.

איינמאָל, ווען זי האָט דערזען, אז דער קיניג זעצט
זיך אויפן ווייסן העלפּאַנד, איז זי צוגעלאָפּן צו אים און
געבעטן דערפּילן איר פאַרלאַנג.

— איך וועל אַליץ דערפּילן, וואָס דו פאַרלאַנגסט,
מיין קינד, — האָט ער געזאָגט — נאָר ניט באַפּרייען נאדירן!
— איך וואָלט זיך, פּאַטער, ניט דערוועגט צו ווענדן צו
דיר מיט אַט דער בקשה נאָכדעם, ווי דו האָסט מיר אזוי פּיל

מאָל אין דעם אַנטזאָגט-האַט די טאַכטער געענטפערט-
איצט פאַרלאַנג איך נאָר-זאָלסט מיר געבן עטלעכע
מענטשן, וואָס זאָלן מיך באַגלייטן צום ווינדער-באַרג.
- ווייסט אָבער, טאַכטער, וואָס פאַר אַ געפאַרן עס

דראָען דיר דאָרט?

- איך האָב קיינעם קיין בייז ניט געטאָן און דערי-
בער האָב איך ניט פאַרוואָס מורא צו האָבן.

- וואָס דאַרפסטו דאָרט אויפן באַרג?

- איך דאַרף דאָרט געפינען די פרוכט פון אייביק

לעבן און פון חכמה.

- דו גלויבסט אין די דאָזיקע נאַרישקייטן?

- דערלויב מיר...-האַט זי זיך געבטן און דערביי אַזוי

געקוקט אויפן פאָטער, אַז ער האָט איר ניט געקאַנט
אַנטזאָגן.

די פרינצעסין האָט זייער גוט געוואָסט, וואָס פאַרן

אַ געפאַרן עס דערוואַרטן איר דאָרט.

זי האָט זייער פיל געהערט וועגן די מענטשן, וואָס

האָבן געפרוּווט אַרויף אויף דעמדאָזיקן באַרג און זיינען

פון דאָרט שוין צוריק ניט געקומען.

זי האָט זיך אויך נאָכגעפרעגט ביי די פּהנים און בראַ-

מינען, וואָס פלעגן אַראָפקומען פון באַרג אלע יאָר אויפן

פּרילינגס-יום-טוב.

יענע האָבן איר געענטפערט, אַז אַרויפקומען אויפן

באַרג קענען נאָר די אמתע גוטע מענטשן, וואָס זיינען

באַשאַנקען מיט אַ געטלעכן חסד.

אלע איבעריקע, וואָס פרוּוון אַרויפגיין אויפן באַרג,

זיינען פאַרמשפּט דאָס גאַנצע לעבן אַרומצובלאַנקען אַרום

אים, ניט האַבנדיק קיין פּוּח ניט אַרויפצוקלעטערן, ניט
אָוועקצוגיין.

פּילע, פּילע זיינען שוין אַזוי נאָך אַ סך מי אויס-
געשטאַרבן פּון יאָש.

די פּרינצעסין איז אָבער געווען זיכער אין נצחון.
פּון לאַנג האָט זי שוין געחלומט זיך אויפצוהויבן אַניפּן
באַרג. עפּעס אַן אומבאַקאַנטער כּשופּדיקער פּוּח האָט
זי שטענדיק אַהין געצויגן. די האָפענונג צו ראַטעווען נאָ-
דירן האָט נאָך מער פאַרשטאַרקט איר שטרעבונג.

אַזוי איז שוין באַשערט—האַט זי זיך געטראַכט—זי מוז גיין.
זי האָט געוויסט, אַז די באַגלייטער קענען זי צופירן
נאָר ביזן רוקן פּון באַרג און נאכער וועט זי מוזן גיין
אַליין.

זי איז אָבער געווען דרייסט. חוץ דעם האָט זיך גע-
האַנדלט וועגן ראַטעווען נאָדירן און דעריבער האָט זי צו-
געאַיילט דעם אָפּפאַר.

דער פּרינצעסינס באַגלייטער זיינען געוועזן זעלבער,
אַלע אָנגעטאָן אין ווייסן מיט זילבערנע בלאַנ קנדיקע שפּיזן.
הינטער זיי זיינען געגאַנגען צען ווייסע העלפּאַנדן אין
ווייסע דעקטיכער, אויסגענייט מיט זילבער, פּערל און
בריליאַנטן. אויף די רוקנס זיינען געווען טורעמלעך, באַ-
שלאָגן מיט זי טייערסטע טעפּיכער, באַצירט מיט איידל-
שטיינער. דאָרט אין די געצעלטן זיינען געזעסן די פּרינ-
צעסין מיט אירע דינסטן. הינטער די העלפּאַנדן זיינען
געפּאַרן אַ סך פּורן מיט עסנוואַרג און פאַרשיידענע
הצטרעותן פאַר אַ לענגערער רייזע.

אַז אַלץ איז פאַרטיק געוואָרן צום אָפּפאַרן, איז די

פרינצעסין אוועק צום קיניג זיך געזעגענען.
 דער קיניג האָט שוין חרטה געהאַט אויף דעם, וואָס
 ער וואָלט איר דערלויבט צו פאָרן, און ער האָט זיך בייז
 געווענדעט צו די שומרים=באגלייטער:
 — איר וועט באַצאָלן מיטן לעבן, אויב מיין טאָכ-
 טער וועט זיך צו מיר ניט צוריקקערן!
 אלע זיינען געפאלן פורעים פארן קיניג, און מ'איז
 אָפגעפאָרן.

פיל טעג זיינען די רייזנדער געפאָרן און ניט באַ-
 געגנט אויפן וועג קיינע מניעות.
 ענדלעך זיינען זיי געקומען צו א געדיכטן וואַלד,
 ווו ס'האָבן זיך געפונען ווילדע חיות.
 די חיות האָבן אזוי געשריען, אז די ערד אַרום
 האָט געציטערט.
 פון וואַלד איז אַרויס אַ לייב אין האָט זיך אָפגע-
 שטעלט לעבן די רייזנדער. אזוי ווי ער וואַלט וועלן
 זאָגן: „מ'קען ניט דורכגיין!“
 פלוצלונג איז ער אָבער געפאלן, געשלאָגן פון אַ
 פייה, וואָס די באַגלייטער האָבן אין אים געלאָזן.
 דאָסזעלבע האָט פאַסירט מיט אַ צווייטן און מיט
 אַ דריטן לייב.
 די איבעריקע לייבן, זעענדיק, אז די געקומענע זיינען
 שטאַרקער פון זיי, האָבן זיך צוריקגעקערט אין וואַלד
 און דורכגעלאָזט די פרינצעסין מיט דער סוויטע.

די רייזנדער זיינען געגאנגען ווייטער, ביז וואנען
זיי זיינען געקומען צו אן אָזערע, וואָס איז געלעגן אויפן
וועג צום ווינדער-באָרג.

אויף דער אָזערע איז ניט געווען ניט קיין בריק,
ניט קיין שיף.
די רייזנדער האָבן זיך איבערגעקוקט מיט פאַר-
ווינדערונג.

די פרינצעסין האָט זיך אויך דערשראָקן :
ווי אזוי וועט זי דערגרייכן דעם ציל ?
א גאנצן טאָג און א גאנצע נאַכט האָבן די רייזנדער
פאַרבראַכט אויפן ברעג.

אייניקע האָבן פאַרגעלייגט זיך צוריקצוקערן אַהיים.
די פרינצעסין האָט אָבער באַשלאָסן צו גיין ווייטער, אפילו
ווען ס'זאָל אויסקומען די אָזערע אַריבערצושווימען.
פלוצלונג האָט זיך פון דערווייטנס באַוויזן עפעס
א ווייסע געשטאַלט, ענלעך אויף אַ שטיק וואַלקן. וואָס
מער דער וואַלקן האָט זיך דערנענטערט, אַלץ ענלעכער
איז ער געוואָרן צו אַ פויגל.
דאָס איז געווען אַ גוואַלדיק-גרױסער שוואַן.

— אָט ווער עס וועט מיך אַריבערטראָגן אויף דער
אַנדער זייט! — האָט די פרינצעסין אויסגערופן, פאַטשן-
דיק מיט די הענט.

— און וואָס וועט זיין מיט אונדז און מיט די העל-
פאַנדן? — האָבן געפרעגט די באַגלייטער.

— איר וועט דאָ בלייבן און וואַרטן אויף מיין צו-
ריקקומען — האָט די פרינצעסין געזאָגט — איך אַליין וועל
ארויף אויפן באָרג.

די באגלייטער האָבן ניט געוויסט, וואָס צו ענט-
פערן. איידער זיי האָבן באַוויזן צו קומען צו זיך, איז זי
בלייבן-שנעל אַרויפגעשפרונגען אויפן שוואַן, אַרומגע-
נומען זיין בויגעוודיקן האַלדז מיט אירע צאַרטע הענט
און זיך צוגעבויגן צום פויגל מיטן קאָפּ.

און דער שוואַן איז אזוי אוועקגעשוומען צום אַנדער ברעג.
די פאַרבליבענע באַדינער האָבן מיט בליקן פול
ווּנדער באַגלייט די פרינצעסין.

דער שוואַן האָט געפראַכט די פרינצעסין צום צו-
פוסן פון באַרג. דאָ האָט זי באַגעגנט אַ נייע מניעה.
דער באַרג איז געוועזן באַדעקט מיט אַ געדיכטן
שוואַרצן וואַלקן, אזוי אז מע האָט קיין שטעגעלע ניט
געזען — פינסטער, חושך.

די פרינצעסין איז שטיין געבליבן. פלוצלונג איז איר
בליק געפאלן אויף אַ שטיין, אויף וועלכן עס איז מיט
פייערדיקע אותיות געווען אַנגעשריבן:

— „איר, וואָס זוכט ליכטיקייט, היט זיך צו פאַר-

בדאָנדזשען אין דער פינסטער!“

— איז דאָס אַ התראה?... וואָס טוט מען?... גיין ווייטער
אָדער זיך צוריקקערן?...— זיינען ביי איר אין קאָפּ דורכגע-
פלוין עטלעכע געדאַנקען.

נאָר די פרינצעסין האָט זיך דערמאָנט אָן נאָדירן, וואָס
ווערט געפייניקט אין דער תפיסה. זי האָט באַלד דערפילט אַ
פרישן שטראָם פון העלדישקייט און פעסט באַשלאָסן
צו גיין ווייטער, ניט שרעקנדיק זיך פאַר דער פינסטערניש.
ווי נאָר זי האָט געשטעלט עטלעכע טריט, האָט זי
באַמערקט אַ שייַן, וואָס איז געפאלן פון אויבן. ביי דער

שיין האָט זי זיך שוין געקאָנט פאַרהיטן פון שטרויכלונג-
גען. הגם דאָס שטעגעלע, וואָס האָט געפירט אויפן באַרג
האָט זי ניט געזען.

די פרינצעסין האָט אויפגעהויבן דעם קאַפּ, פּדי צו
זען, פון וואַנען עס קומט די שיין, און האָט באַמערקט,
אַז אירע גאָלדענע האָר לייכטן דאָס אין דער פינסטער.
זי האָט זיי דאָן פונאַנדערגעלאָזן און מאַמענטאַל איז
אַרום ליכטיק געוואָרן. ווי אַ וואַלקן ליכט וואַלט זי אַרומגע-
נומען און באַליכטן דעם וועג, אויף וועלכן זי איז געגאַנגען.
זי האָט לייכט געפונען דעם שטעג און איז גיך אַוועק
אַרויף באַרג.

וואָס העכער זי איז געגאַנגען, אַליך לייכטער, האָט
זיך איר געדאַכט, איז זי געוואָרן.
און די האָר האָבן אַליך העלער געלויכטן.
עפעס אַן אומבאַוויסטער פּוח האָט זי געצויגן אַליך
העכער און העכער. דער וואַלקן, וואָס האָט פריער באַ-
דעקט דעם באַרג, איז ביסלעכווייז אַזוי ווי צערונען גע-
וואָרן.

ענדלעך האָט זי דערזען דעם שפיץ באַרג, וואָס האָט
געלויכטן אין דער פינסטער, ווי אַ לייכט-טורעם.
צום ווינדערשפיץ איז נאָך געוועזן ווייט. די פרינצע-
סין איז געגאַנגען צו אים גיך-גיך, אַזוי ווי פּליגל וואַלטן
ביי איר אויסגעוואַקסן.

מיטאַמאָל האָט זי דערהערט אַ זעלטענע מוזיק און
אין דער לופט האָט זיך פונאַנדערגעגאַסן אַ ווינדערבאַ-
רער ריח.

וואָס העכער זי איז געגאַנגען, אַליך דייטלעכער האָט

זי געהערט די זעלטענע מעלאָדיע, אלץ דופטיקער איז
געוואָרן די לופט.

ארום באַרג-שפיץ זיינען געוואַקסן ביימער. די ביימער זיי-
נען געווען באַהאַנגען מיט ווינדערבאַרע דופטיקע בליונגען;
אויף די צווייגן זיינען געזעסן זעלטענע פויגלען, וואָס
זייערע פליגלען האָבן געגלאַנצט מיט אלע פאַרבן פון
רעגנבויגן.

די פויגלען האָבן אַזוי זיס געזונגען, אַז די פרינצע-
סין איז ניט ווילנדיק שטיין געבליבן, כדי זיך איינצוהאַרן.
ניט לאַנג אַבער איז זי געשטאַנען. דער ווילן וואָס גיכער
צו דערגרייכן דעם באַרג-שפיץ האָט זי געטריבן ווייטער.
אויפן שפיץ באַרג האָט זיך דער וואַלד געענדיקט.
פלוצלונג איז די פרינצעסין געבליבן שטיין אַ פאַרגאַפּטע;
נייע ווינדער האָבן זיך פאַר איר אַנטפלעקט. פאַר אירע
אויגן האָט זיך צעשפרייט אַ אומגעהייער גרויסער שטח,
וואָס האָט, דאַכט זיך, קיין גרעניץ ניט געהאַט.

דער שטח איז געווען פאַרבויט מיט געביידעס איי-
נע גראַנדיעזער פאַר דער אַנדערער. און אינמיטן איז גע-
שטאַנען אַ גראַנדיעזער טעמפל מיט ווענט פון יאַשמאַ-
שטיין, מיט זיילן פון באַרג-קריסטאַל, וואָס האָט גע-
בלאַנקט נאָך שאַרפער ווי ברייליאַנט, און גאַלדענע
מינאַרעטן*.)

די גאַנצע געגנט איז געווען באַלויכטן דורך אַ גרויסן
לייכט-טורעם, וואָס האָט פונאַנדערגעגאַסן ליכט פון
זעלטענער פראַכט.

(* מינאַרעט-טורעם ביי אַ מעטשעט (כאַכטעדאַניש געבעסערוויז)

פון די ברייטע טרעפ איז אראָפּגעגאנגען אַ לאַנגע
פּראָצעסיע פון פּהגים-בראַמינען אין וויסע קליידער מיט
טשאַלמעס אויף די קעפּ, באַצירט מיט פינקלענדיקע איידל-
שטיינער, מיט וויירוויך-לאַמפּן אין די הענט. מיט אַ גע-
זאנג פון הייליקע לידער האָבן זיי זיך לאַנגזאַם גענענט
צו דער פּרינצעסין, וואָס האָט זיך באַוווּזן אויפן ראָג.

אויפן שוואַרצן פּאָן פון וואַלד האָט די פּרינצעסין
מיט אירע גאַלדענע האָר, צעוואָרפענע פון ווינט, אויס-
געזען ווי אַ הימליש געשטאַלט.

ווי די פּרינצעסין האָט דערזען די פּראָצעסיע, האָט
זי זיך גלייך געוואָרפן אויף דרערד און געבעטן מחילה.
— געבענטשט זאָל זיין דיין קומען! — האָט געזאָגט
איינער פון די בראַמינען—וועמען עס גיט זיך איין אַהער—
צו קומען, דער איז דער ליבלינג פון הימל.

ער האָט זי אויפגעהויבן פון דרערד. אַרומגע-
רינגלט פון בראַמינען איז זי אריינגעקומען אין טעמפל,
וואָס איז געווען אינגאַנצן פּאַרגאַסן מיט ליכט, אָנגעזאַפט
מיט ווינדערבאַרע ריחות און אָנגעפילט מיט געזאַנג.

די דערשטוינטע פּרינצעסין האָט ניט געקאַנט קומען
צו זיך. מע האָט איר געגעבן טרינקען עטלעכע טראָפּנס,
וואָס האָבן איר געדאַרפט קרעפטיקן, און פאַרגעלייגט צו
לייגן זיך אויף אַ ווייכן בעט פון שטרויס-פעדערן, ביז וואָ-
נען עס וועט אָנקומען דער פּהן גדול, וואָס וועט פאַר איר
אַנטפלעקן די סודות פון ווינדערבאַרג.

די פּרינצעסין איז רויק איינגעשלאָפן. דער געטראַנק
האָט געהאַט אויף איר אַ מאַדנע ווירקונג. ס'איז איר גע-
וואָרן אזוי גוט, אזוי אַנגענעם. זי האָט זיך געפילט אזוי

דייק צווישן די אומבאקאנטע מענטשן, אזוי זיכער, ווי
ביי דער מאמען אין די אָרעמט...!

אויפן פרימאָרגן האָט זי אויפגעוועקט דאָס גע-
קלאַנג פון די גלאָקן-טורעמס.

אדופטיקע וואַנע און פראַכטפולע קליידער זיינען
שוין געווען גרייט פאַר איר.

אין דער באַגלייטונג פון בראַמינעו איז זי געגאַנגען
באַטראַכטן די געגנט.

זי האָט געזען פיל געוויקסן מיט אזוינע גרויסע
בלעטער, אז פון יעדן האָט געקאָנט אַרויסקומען אַ
גאַנצע קלייד.

דאָן האָבן איר די בראַמינען געוויזן דעם בוים פון וויסן,
וואָס גייט די מענטשן, וואָס פאַרוזוכן פון אים, וויסנשאַפט.
מע האָט איר נאָך געוויזן די ביימער פון רו
און שלאָף און נאָך אנדערע ביימער. וואָס האָבן פאַר-
בישופטע פרוכט.

צווישן די ביימער האָט זיך געפונען אַ בוים פון הונ-
דערטער יאָרן אַלט. דעם טוד פון דעם דאָזיקן בוים האָט
געדאַרפט דערקלערן דער פרינצעסין דער כהן גדול אַליין.
— און ווען וועל איך אים זען? — האָט די פרינצע-
סין געפרעגט.

— אָט גייט די פראַצעסיע, וואָס וועט אייך אוועק-
פירן צו אים — האָבן די בראַמינען געזאָגט.
פון ווייטן האָט זיך באַוויזן אַ לאַנגע קייט פון כהנים
אין ווייטע קליידער. זייער קוק און באַוועגונגען זיינען גע-
ווען פאַרשיידנאַרטיק.
די פרינצעסין האָט געפרעגט, וואָס דאָס באַטייט.

— די, וואָס טאַנצן און זינגען — האָט מען איר גע-
ענטפערט—האָבן פאַרווכט פון בוים פון גוטס; די, וואָס
גייען לאַנגזאַם, שפייזן זיך מיט די פרוכט פון חכמה, און
די, וואָס שמייכלען אזוי צופרידן, האָבן פאַרווכט פון בוים
פון געזונטהייט.

די פראָצעסיע האָט אַרומגערינגלט די פרינצעסין. אין
אזויילע אַרום האָט מען זי געבראַכט צו פירן אין אַ פאַר-
פישופטן בוים-גאַרטן. דאָרט האָט מען זי צוגעפירט צו אַ
גאַלדענער טיר. די טיר האָט זיך פון זיך אליין פאַר איר
געעפנט און די פרינצעסין איז אַריין אין אַ קאַלאַסאַלן
טעמפל מיט אַ בלאָען באַלקן, דורכזיכטיק ווי דער הימל און
באַצירט מיט בלישטשעדיקע פינטלען ענלעכע צו שטערן.
אויף אַ טראָן אינמיטן איז געזעסן אַ פּפּבּודיקער
זקן מיט אַ ווייסער זילבערנער באָרד.

— אַ לויב צום הויכן פריסטער, אונדזער וועגווייזער!...—
האָבן אלע אויסגערופן און געפאַלן צו דרערד.
די פרינצעסין איז געשטאַנען ווי צעמישט פאַר ווינדער.
באַלד איז זי געקומען צו זיך און געפאַלן דעם אַלטן
צו די פיס.

דער פריסטער האָט איר אויסגעשטרעקט אַ האַנט
און געזאָגט:

— קום אַהער, טאַכטער! געבענטשט זאָל זיין דיין קומען
און מקוים זאָל ווערן דער ווילן פון די הימלען!... וואָס
פאַרלאַנגסטו?

— פריד און גערעכטיקייט — האָט זי געענטפערט.
— עס וועט זיין! עס וועט זיין! שלום און גערעכ-
טיקייט וועט זיין! — האָט געענטפערט אַ כאָר פון פּהנים.

דער עלטסטער פריסטער האָט זי גענומען פאַר אַ האַנט
און דערקלערט דעם סוד פון דעם הונדערטיאָריקן בוים.
— דערדאָזיקער בוים — האָט ער געזאָגט — ברענגט
יעדע הונדערט יאָר נאָר איין פרוכט. דער פרוכט פאַר-
מאָגט אַן אייגנשאַפט איינצושלעפערן אויף הונדערט יאָר
דעם מענטשן, וואָס איז אויסדערוויילט פון הימל.

דער שפּעטערדיקער פרוכט פאַרמאָגט דעם פוח
אויפצווועקן אין הונדערט יאָר אַרום דעם איינגעשלאָפּע-
נעם מענטשן. אַ געזונטער און אַ פרישער כאַפּט זיך אויף
דער מענטש, פונקט אזוי, ווי ער איז געווען איידער ער
איז איינגעשלאָפּן. מיט הונדערט יאָר צוריק איז דער נס
געשען מיטן גוטן און יושרדיקן קיניג קאַלימאַ, דעם אויס-
דערוויילטן פון הימל.

די בראַמינען האָבן אים געפונען, אוועקגעפירט אויפן
וונדערבאַרג, איינגעשלעפערט און היטן אים איצט ווי אַ
הייליקע ירושה פון די אַבות.

איצט האָט זיך אויפן בוים פונאַנדערגעפליט דער
נייער פרוכט, וואָס קען אויפּוועקן דעם קיניג קאַלימאַן.
אַבער פּדי אים אַראָפּצורייסן, איז נויטיק געווען דאָס אַנ-
קומען פון אַ מיידל, וואָס איז ראַי אויסצופירן דעמדאָזיקן נס.
— אזוי?! לעבט נאָך מיין עלטערזיידע קאַלימאַן?

— האָט אויסגעשריען די איבעראַשנדע פּרינצעסיז — ווי איז
ער? זאָל ער קומען ראַטעווען מיין לאַנד!...

— קום מיט מיר — האָט געזאָגט דער פריסטער —
איך וועל דיך אוועקפירן צו אים און דו וועסט די ערשטע
זען זיין אויפּוואַכונג.

און ער האָט זיך געשטעלט און אוועקגעפירט די

פרינצעסין זורך אלאנגער ריי פון זאלן, דורך טירן,
וואָס האָבן זיך פון זיך אליין אָן שום גערויש געעפנט
און פאַרמאַכט.

ענדלעך זיינען זיי צוגעקומען צו דעם צימער, ווי
אויף די דילן זיינען געלעגן אזוינע געדיכטע פוכענע טע-
פּיכער, אז די פיס זיינען געזונקען אין זיי אָן שום געראיש.
פון באלקן איז אראָפּגעהאַנגען אַ האַלבפאַרדעקטער
לאָמפּ, וואָס האָט פאַרשפּרייט אַ רויקן גלייכמעסיקן שיין.
אינמיטן צימער אויף אַ הויכן געלעגער מיט אויס-
גענייטע דעקעס איז געלעגן דער קיניג קאַלימאַן, אינגאַנצן
אַ בלאַסער, מיט פאַרמאַכטע אויגן. אַרום דעם געלעגער
זיינען געשטאַנען בראַמינען. זיי האָבן געהאַט די ענדה
אַלע שעה צו באַנעצן דעם קיניג די ליפּן מיט לעבעדיקן
וואַסער. די בראַמינען האָבן זיך געפּיטן אַלע חודש.
פאַרן פאַרנאַכלעסיקן די פליכט האָט געקומט מיתה.
דערזעענדיק דעם אומבאַוועגלעכן קערפּער פון דעם
עלטערזיידן, איז די פרינצעסין מיט גרויס געוויין געפאַלן
פאַר זיין בעט.

— שטאַרק זיך — האָט געזאָגט צו איר דער פּריס-
טער — אין עטלעכע מינוט אַרום וועט ער זיין אזוי לע-
בעדיק ווי מיר.

ער האָט אַרויסגענומען דעם פּרוכט, וואָס איז גע-
ווען ענלעך צו אַ טייטל און אַריינגעגאַסן די זאַפט צום
קיניג אין מויל אַריין.

דערביי האָט ער באַפוילן די בראַמינען צו דערציילן
וועגן דער גרויסער געשעעניש.

תּיפּף האָט זיך פון אַלע זייטן דע יערט מוזיק.

און הימן-געזאנגען. דער פענסטער פון צימער האָט זיך ווי
דורך אַ פֿישוף פון זיך אליין פונאנדערגעעפנט. כוואַליעס
ליכט האָבן זיך אַ גאָס געטאָן אין דעם שטילן צימער
און פאַרגאַסן דעם געלעגער.

קאלימאַן האָט זיך אַ ריר געטאָן, געמאַכט עטלע-
כע באַוועגונגען, געעפנט די אויגן און אַ האַלבפאַרשלאָ-
פענער זיך אַרומגעקוקט אַרום. ער האָט באַקוקט דעם צי-
מער, די מענטשן, וואָס זיי נען געשטאַנען אַרום אים אין
שטילן שווייגן.

דאָ האָט ער דערזען דאָס פנים פון דער פּרינצעסין.
— איראַנדאָל!... האָט ער אויסגערופן מיט אַ שמייכל
אויף די ליפן.

די אַרומיקע האָבן מיט גרויס פאַרווינדערונג זיך
איבערגעקוקט.

— דאָס איז געווען מיין עלטער-באָבע — האָט גע-
זאָגט די פּרינצעסין — קילימאַנס פרוי.

— איראַנדאָל!... — האָט ווידער געזאָגט דער קיניג און
אויסגעשטרעקט די הענט, פּדי אַרומצונעמען דאָס מיידל.

— איראַנדאָל איז געשטאַרבן — האָט געזאָגט די פּרינ-
צעסין — איך בין „זונענשטראַל“, איראַנדאָלס אוראייניקל.

דער קיניג האָט צראַפּגעלאָזן דעם קאַפּ.
— און וווּ איז סאַריב? — האָט ער אין אַ וויילע אַרום
געפּרעגט.

— סאַריב דער מיניסטער?.. ער איז געשטאַרבן — האָט
געענטפּערט דער פּריסטער.

— און נאַלאַ, מיין העלדישער קריגער?
— אויך געשטאַרבן.

— טאָ צוליב וואָס האָט איר מיך לעבעדיק געמאַכט,
אז אלע זיינען געשטאַרבן? — האָט געפרעגט קילימאַן —
איך חיל אויך שטאַרבן.

— איר דאַרפט לעבן, פּדי איינצושטעלן יושר אין
אייער מלוכה — האָט געענטפּערט דער פּריסטער — רויט
זיך אויס איצטער און מאָרגן וועט איר גיין מיט „זונען-
שטראַל“. דאָס פּאָלק וואַרט אויף אייך.

מע האָט אים איבערגעלאָזט רוען אַ טאָג מיט אַ נאַכט.
געגעבן אים עסן און טרינקען, פּדי אומצוקערן אים די
פּוחות, וואָס וועלן אים נוטיק זיין צום קינפטיקן קאַמף.

אויף מאָרגן האָט מען אים אַריינגעלייגט אין אַ טראָג-
בעטל און אַ גרויסער עולם האָט אים באַגלייט אין וועג
אַריין.

צופּונסט פּון באַרג, אויף דער אָזערע, האָבן געוואַרט
אויף זיי שיפּן מיט ווייסע זעגלען. עס איז געבליבן, אז
קילימאַן זאָל מאַכן אַרייזע איבער זיין מלוכה, אַיידער
ער וועט זיך באַווייזן אין דער הויפּטשטאָט.
אין דער זעלבער צייט זאָלן די בראַמינען פאַר-
שפּרייטן די ידיעה וועגן דעם נס.

דער קיניג האָט ווייניק גערעדט און אַלץ זיך אַרומ-
געקוקט.

ניט די געגנטן, ניט די פּנימער פּון די מענטשן —
קיינזאַך איז אים ניט געווען באַקאַנט.
נאָר די פּרינצעסין האָט ער פּסדר געצערטלט, גע-
רופן זי איראַנדאָל, ווייל זי האָט אים דערמאַנט די פאַר-
שטאַרבענע פּרוי.

די באגלייטער האָבן אים דערקלערט אַלץ וואָס ער
האָט געזען.

איינמאָל ביינאַכט איז דער קיניג אַ ידער געקומען
אין אַ פּרעכטיקע שטאָט. אומעטום האָט מען געזען גרוי-
סע פּאַלאַצן און אויסגעפּוצטע פּריילעכע מענטשן.
— וווּ זיינען מיר? — האָט געפּרעגט קאַלימאַן.
— אין שטאָט פון עשירות—האָט געענטפּערט אַ
בראַמין— אָט די אַלע זיינען רייך געוואָרן אויפן חשבון
פון פּאַלק.

— אין מיינע צייטן איז גיט אַזוי געווען! — האָט זיפּצנ-
דיק געזאָגט דער קיניג— קומט לאָמיר אַוועקגיין פון
דאַנען וואָס גיכער!

אין עטלעכע טעג אַרום זיינען זיי געקומען אויף אַן
אינדזל, וואָס איז געווען באַזעצט כמעט אינגאַנצן מיט פּרויען.
די פּרויען זיינען אַנטקעגנגעגאַנגען צו די געסט
אויסגעפּוצטע און פּריילעכע.

קאַלימאַן האָט געפּרעגט: — ווי אַזוי קומען דאָ אַזוי
פיל פּרויען?

— דאָס זיינען אַלמנות— האָט געענטפּערט אַ פּריס-
טער— אַמאָליקע צייטן פלעגט מען זיי פאַרברענען צוואַ-
מען מיט די קערפּערט פון די געשטאַרבענע מענער. איצט
שיקן זיי אָנשטאָט זיך אַנדערע פּרויען, און אליין באַהאַלטן
זיי זיך אויף דעם אינדזל. און, אַז ס'קומט אַ פּרעמדער,
באַגעגענען זיי אים פּריינדלעך, האָפּנדיק צו טרעפּן
גייע מענער.

— האָט דאָס געלוינט צו לעבן אַזוי פיל יאָרן, כדי צו
זען אָט די אַלע מענטשן? — האָט געזאָגט קאַלימאַן — און

ווי איז די פריערדיקע ליבע? ... קומט, לאָמיר פֿאַרן ווייטער

לאַנג האָט דער קיניג אַרומגערייזט. אַסך האָט ער געזען. פֿיל זאַכן זיינען אים ניט געפעלן געוואָרן. די מענטשן זיינען קליגער געוואָרן, אָבער זייערע הערצער זיינען פֿאַרהאַרטעוועט געוואָרן. יעדער טראַכט זיצט נאָר וועגן זיך. דערווייל איז די ידיעה וועגן קילימאַנס אויפֿוואַ-כונג דערגאַנגען צום קיניג ראַמון. ער האָט גענומען צי-טערן פֿאַר שרעק, ווייל ער האָט מוראַ געהאַט, קילימאַן זאָל פֿון אים ניט נעמען קיין נַקְמָה פֿאַר דאָס בייז, וואָס ער האָט אָפּגעטאָן. ער איז גרייט געווען זיך אָפּצוזאָגן פֿון טראָן, נאָר לעבן צו בלייבן.

דאָס פֿאַלק האָט מיט אומגעדולד געוואַרט אויף דער באַפֿריינג פֿון דעם שווערן יאָך און איז גרייט געווען פייערלעך צו באַגעגענען דעם אַלטן קיניג. אויפֿן וועג האָט די פֿרינצעסין געטראָפֿן די באַ-גלייטער, וואָס זי האָט איבערגעלאָזן אויפֿן ברעג אָזערע. ביידע אָפּטיילונגען האָבן זיך פֿאַרייניקט און זיינען מיט פֿצראַד אַריין אין דער הויפּטשטאָט אַריין. ביי די טויערן פֿון שטאָט האָבן די רייזנדער גע-טראָפֿן ראַמונען. ער איז זיי געפֿאַרן אַנטקעגן אויפֿן ווייסן העלפֿאַנד.

דער קאָפּ איז ביי אים געווען אַראָפּגעלאָזן.
ער האָט זיך אינגאַנצן געענדערט.
די פֿרינצעסין האָט געבעטן קאַלימאַנען צו זיין.
גרויסמוטיק און מוחל זיין ראַמונען זיינע זינד.
— דו האָסט פֿיל געזינדיקט, אָבער דער הימל איז פֿול מיט רחמים— האָט געזאָגט קאַלימאַן צו ראַמונען— און

דו וועסט ניט באשטרעפט ווערן פאר זיינע עבירות. איין
תנאי נאָר מוזטו אויכפירן – דו מוזט באפעלן הרגענען
דעם שוואַרצן העלפאָנד, וואָס איז שטענדיק געווען דער
אַנזאָגער פון אלע אומגליקן.

ראַמון האָט צוגעזאָגט צו דערפילן דעם תנאי.
די פרינצעסין האָט תּיִקף באַפרייט נאָדירן און פאָר-
געשטעלט אים פאר קאלימאנען:

— דאָס איז דער אויסדערוויילטער פון מיין האַרצן!
— זייט גליקלעך! — האָט זיי קאלימאָן געבענטשט— דו
ביסט אַ לעבעדיק בילד פון מיין פרוי און ער איז ווי צוויי
טראָפן וואַסער ענלעך צו מיין זון... אייך גיב איך איבער
די מלוכה. איך אליין וועל אוועק אין דעם אלטן וואַלד.
איך האָב דאָרט אליין פאַרפלאַנצט ביימער און זיי זיינען
מיינע פריינד.

דאָרט געפינט זיך אויך דאָס הייזל, וווּ איך מיט אי-
ראַנדאָלן האָבן אזוי גליקלעך געלעבט... אמת — דאָס הייזל
איז שוין דרוב-אלט — עס דערמאָנט מיר אָבער די פרי-
ערדיקע צייטן... איצט איז גאָר אַן אַנדער וועלט מיט
אַנדערע מענשן... איך פאַרשטיי זיי ניט, פונקט ווי זי
פאַרשטייען מיך ניט. אייב איר וועט זיך נויטיקן אין
אַן עצה, קומט צום אלטן קאלימאָן.
ראַמון האָט פאַרלאָרן די מאַכט.

ער האָט זיך אַרומגעזען, וואָס ער האָט אָפגעטאָן
און האָט זיך באַוועצט אויסלעבן די יאָרן אויפן אינדזל
„כאַראַטע“.

נאָדיר האָט חתונה געהאַט מיט „זונענשטראַל“
און זיי האָבן גענומען פירן די מלוכה.

ווי נאָר זיי זיינען אַרויף אויפן טראָן, האָבן זיי
קוֹדֶם-פֿל באַפוילן אויסרייסן מיטן וואַרצל דעם הונדערט-
יאָריקן בוים.

— דאָס לעבן איז ניט ליב, ווען דער מענטש לעבט
איבער אַלץ, וואָס ער האָט פריער געליבט.

נאָדיר און „זונענשטראַל“ האָבן געלעבט איבער-
גליקלעך אַ סך יאָרן.

נאָר פון יענער צייט אָן האָבן אויפגעהערט צו טרעפן
ניסים.

„לעבעדיקע קלאנגען!“

שוין דערשינען די נייע פאָרגרעסערטע און אויס-
געבעסערטע אויפלאַגע פון דער כרעסטאָמאַטיע

„לעבעדיקע קלאנגען“

פאַרן II-טן לערניאַר

פון ש. באַסטאָמסקי און מ. חיימסאָן
צונויפגעשטעלט לויט די בעסטע מוסטערן פון די גייסטע
פוילישע, דייטשישע און רוסישע כרעסטאָמאַטיעס.

אַדרעס:

S. Bastomski, Wilno, Stefanska 24, m. 28.

אויפן לאַגער—אַלערהאַנט יידישע לערנביכער

און לייענביכער.

"גרינינקע ביימעלעך"

צווייטער יאָרגאַנג

לייענט און פאַרשפּרייט דעם אילוסטרירטן
צוויי-וועכנטלעכן קינדער-זשורנאַל

"גרינינקע ביימעלעך"

דערשיינט אין ווילנע אונטער דער רעדאַקציע
פון ש. באַסטאָמסקי.

אַבאָנעמענטס = אַ יאָר (20 נומערן) - 7 גילדן (1.20 דאָל.)
פּרײַז: אַ 1/2 יאָר (10 " 4 -) " 60 סענט
אַ 1/4 " (5 " 2 -) " 30 (")

די אַבאָנענטן באַקומען אומזיסטע פרעמיעס.

אַדרעס פון דער רעדאַקציע-אַדמיניסטראַציע:

Wino, Stefańska 24 m. 28.

S. Bastomski.

צענטראַלע יודישע פּובליקאַציע
אין פּויליש ארומ

"לעפערדיקע קלאנגען!"

עין דע שטימען די נייע פארגרעסערטע און אויס
געפעסערטע אייפלאגע פון דער פלעסטאמאטיע

"לעפערדיקע קלאנגען"

פארן וויסן לערנאר

פירט אונס צוריק צו די פריערע צייטן

אויסגעשטעלט די פלעסטאמאטיע פון די פריערע
צייטן, און וויסן און פלעסטאמאטיע

אויסגעשטעלט די פלעסטאמאטיע פון די פריערע
צייטן, און וויסן און פלעסטאמאטיע

און וויסן לערנאר

